

แนวโน้มและปัจจัยที่ส่งผลต่อธุรกิจในยุคปกติใหม่*

TREND AND FACTOR AFFECTING BUSINESS IN THE NEW NORMAL

ดวงตา สารณรมย์

Duangta Saranrom

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ นนทบุรี ประเทศไทย

Faculty of Business Administration, Rajabhat University, Nonthaburi, Thailand

Corresponding author E-mail: dr.tavru@hotmail.com

บทคัดย่อ

จากปัญหาปัจจุบันที่ทุกประเทศประสบอยู่คือโรคระบาด ซึ่งส่งผลกระทบต่อธุรกิจอย่างรุนแรง บทความนี้มีเป้าหมาย 1) แนวโน้มที่ส่งผลต่อธุรกิจในยุคปกติใหม่ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1.1) กลุ่มเติบโต คือกลุ่มที่มีโอกาสขยายตัวสูง จึงต้องเร่งเครื่องคว้าโอกาส เพราะเป็น ธุรกิจที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับทางการแพทย์และเทคโนโลยี 1.2) กลุ่มทรงตัว หรือกลุ่มที่มีทั้งดีและร้ายปะปนกันไปอยู่ในอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ได้แก่ ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม พลังงาน อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักร และท่องเที่ยว และ 1.3) กลุ่มเฝ้าระวัง ต้องเผชิญความท้าทายสูง การลดต้นทุนที่ไม่จำเป็นลง และดึงเทคโนโลยีมาเสริมทัพเพื่อแสวงหาโอกาสใหม่ๆ คือกลยุทธ์สำคัญ โดยเฉพาะธุรกิจที่อิงกับตลาดต่างประเทศ ทั้งในมิติอุปสงค์และราคาในตลาดโลก รวมถึงธุรกิจที่ได้รับแรงกดดันจากภาระหนี้สูง ทั้งนี้ของธุรกิจและกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย เช่น ธุรกิจสิ่งทอ เครื่องหนัง เครื่องประดับ รถยนต์ โลหะ บรรจุภัณฑ์ ธุรกิจขนส่ง อสังหาริมทรัพย์ และเกษตร 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อธุรกิจในยุคปกติใหม่ แบ่งออกเป็น 5 ปัจจัย ได้แก่ 2.1) หนี้ 2.2) กระแสทวนโลกาภิวัตน์ 2.3) ภาครัฐ 2.4) เทรนด์สุขภาพและ 2.5) เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งปัจจัยที่ 2.1-2.4 จะเป็นแรงขับเคลื่อน และ ปัจจัยที่ 2.5 จะเป็นหัวใจสำคัญของธุรกิจ การแพร่ระบาดของโควิด-19 ไม่เพียงส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจเป็นวงกว้าง แต่ยังคงฝากร่องรอยพร้อมเปลี่ยนแปลงโลกใบเดิมของเราสู่ยุคปกติใหม่ ซึ่งประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัจจัยที่ขวางกั้นการเติบโตอย่างน้อยสองประการ คือ ปัญหาด้านหนี้ และกระแสทวนโลกาภิวัตน์

คำสำคัญ: แนวโน้ม, ธุรกิจ, ปกติใหม่

Abstract

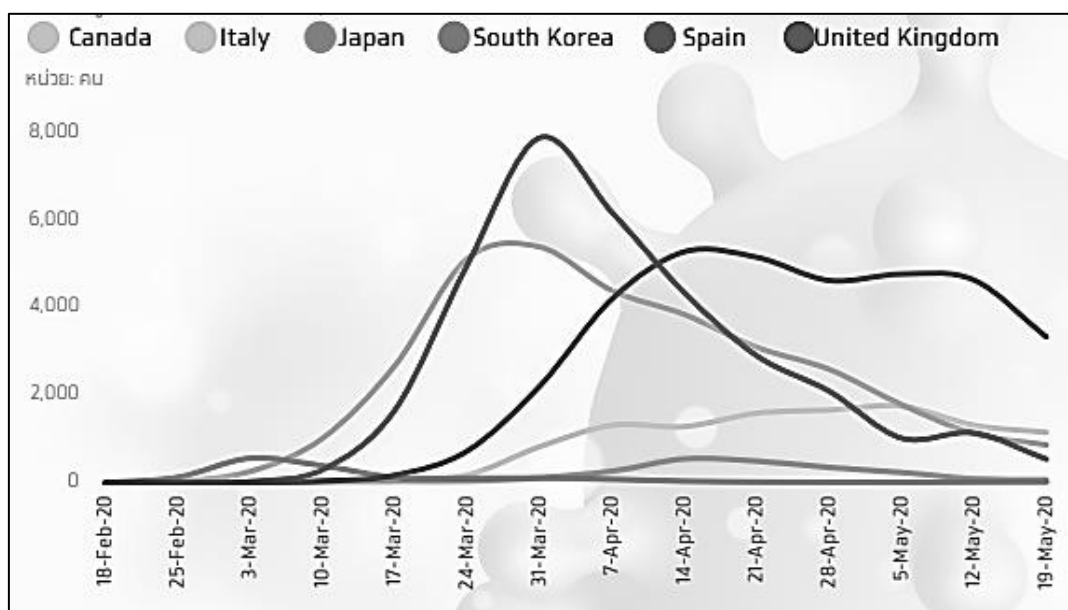
This article aims to 1) study trends affecting business in the new normal era, divided into 3 groups: 1.1) The growth segment is a group with high growth opportunities, therefore, it has to accelerate the opportunity to seize the opportunity because it is a business that meets the needs of consumers in the area of medicine and technology. 1.2) Steady groups or groups with good and bad mixes in the target industries of the country, such as food and beverage, energy, electronic and electrical appliances, machinery and tourism, and 1.3) The vigilance group faces high challenges, reducing unnecessary costs and leveraging technology to pursue new opportunities is a key strategy. Especially businesses that are based on international markets,

both in terms of demand and prices in the world market, including those that are pressured by high debt burdens in both the debt of the business and target customers such as textiles, leather, jewelry, automobiles, metal, packaging, business transport, Real estate and agriculture 2) Study the factors that affect the business in the new normal period, divided into 5 factors: 2.1) debt, 2.2) De-globalization, 2.3) government sector, 2.4) health trends, and 2.5) digital technology, which 2.1-2.4 will be the driving force and 2.5 will be the key of business. COVID-19 outbreak it's not only affects the broader economy but it will also leave traces ready to change our old world to a new normal, where Thailand is about to encounter at least two factors blocking its growth: Debt problems and De-globalization.

Keywords: Trend, Business, New normal

บทนำ

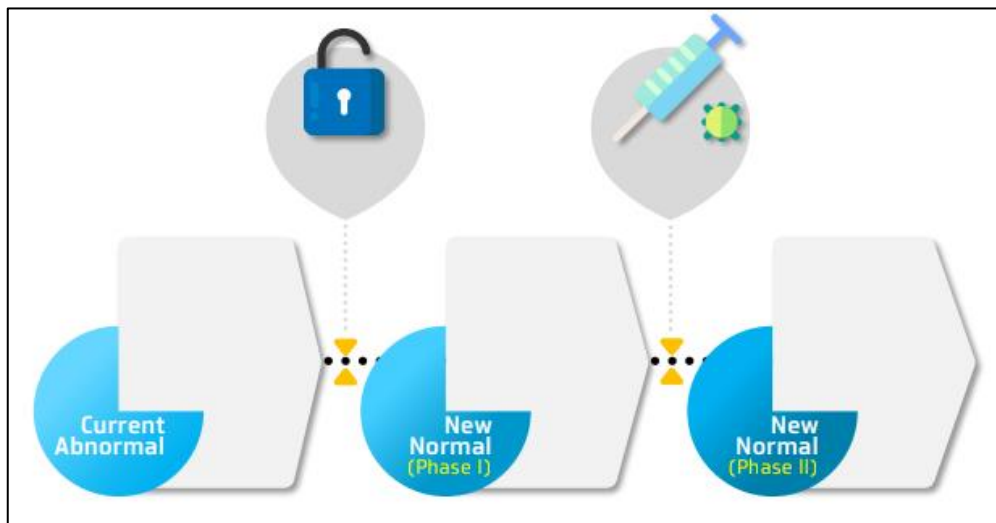
สถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ หรือ โควิด-19 ในหลายประเทศเริ่มชะลอลง จำนวนผู้ติดเชื้อใหม่ในหลายประเทศเช่นเดียวกับในไทยเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง ดังภาพที่ 1 การติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด หลังจากคลายมาตรการ Lockdown แล้ว จะมีการระบาดระลอกสามหรือไม่ ในขณะนี้ การแพร่ระบาดอาจผ่านจุดที่แย่ที่สุดมาแล้ว แต่ในมุมเศรษฐกิจ ความท้าทายอาจเพิ่งเริ่มก่อตัวขึ้น

ภาพที่ 1 จำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่กำลังลดลงในหลายประเทศ
(Our world in data, 2021)

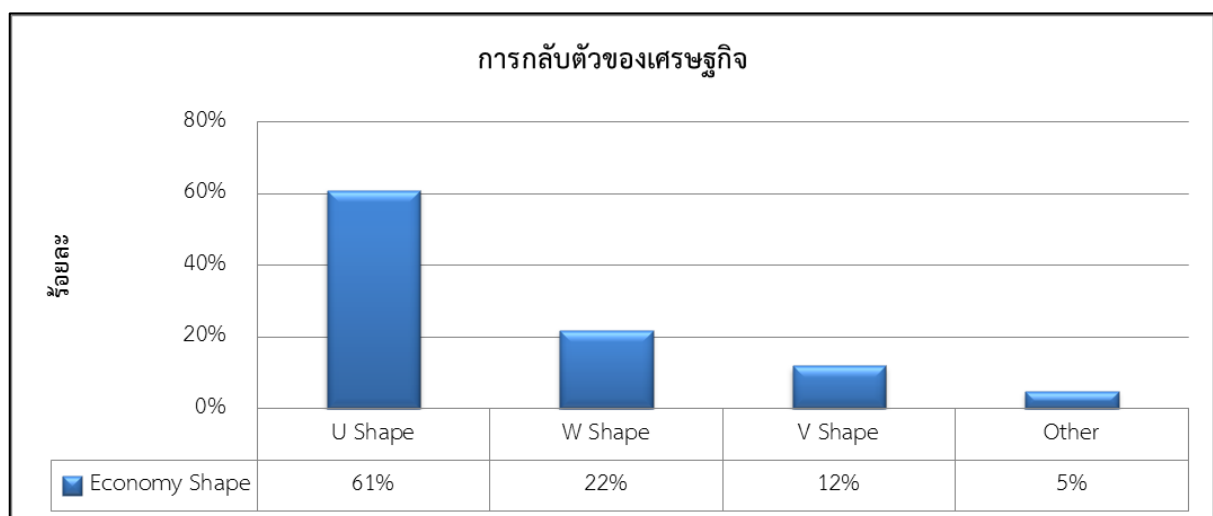
การคลาย Lockdown และการเปิดพรมแดนเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดของการเข้าสู่ภาวะ ความปกติใหม่ ในสถานการณ์การระบาดช่วงแรก มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม การล้างมือบ่อยๆ การสวมหน้ากาก และปิดเมือง ถูกนำมาใช้ในการควบคุมการระบาดของโรค เราอาจเรียกภาวะช่วงนี้ว่า “ความไม่ปกติปัจจุบัน” (Current Abnormal) ซึ่งอาจเป็นภาวะที่ดำรงอยู่ในช่วงสั้นๆ แต่เนื่องจากการค้นพบวัคซีนต้องใช้เวลา คนจำนวนมากไม่สามารถมีรายได้เพียงพอ ต่อการเลี้ยงชีพในสถานการณ์เช่นนี้ได้ตลอด การคลายมาตรการ Lockdown บางอย่าง

จึงมีความจำเป็นเช่นกัน แต่แม้จะคลาย Lockdown แล้ว กิจกรรมทาง เศรษฐกิจและการใช้ชีวิตก็ยังไม่เป็นเหมือนเดิม เพราะการระบายนังคงมีอยู่เราอาจเรียกภาวะเช่นนี้ว่า “ความปกติใหม่” (New Normal) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ลำดับขั้นตอนการเข้าสู่ยุคปกติใหม่ (ธนาคารกรุงไทย, 2564)

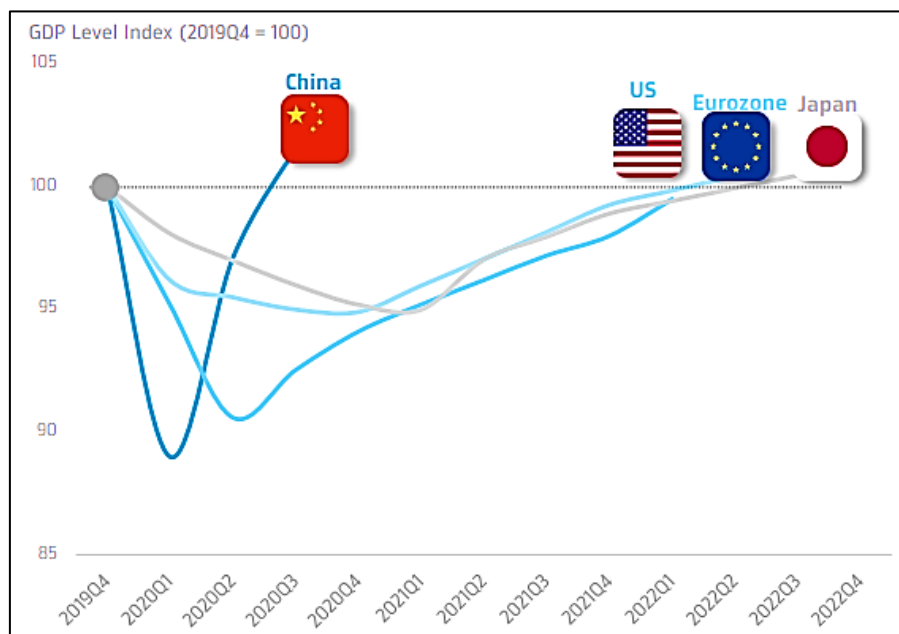
การกลับตัวของเศรษฐกิจ ในความเห็นของ CEO ทั่วโลกต่อรูปแบบการกลับมาของเศรษฐกิจ CEO กว่า 60% เห็นว่าเศรษฐกิจจะกลับมาได้ในลักษณะตัว U จากสถานการณ์ที่กิจกรรมทางเศรษฐกิจจะกลับมาดำเนินได้มากขึ้นหลังการค้นพบวัคซีน ซึ่งอาจเป็นกลางปี 2564 CEO ราว 60% จากกว่า 3,000 บริษัททั่วโลกเห็นว่าการฟื้นตัวเร็วกว่าเศรษฐกิจ หรือจีดีพีจะกลับมาอยู่จุดเดิมก่อนการระบาดของโควิด-19 และน่าจะกลับมาได้ในลักษณะแบบ U Shape กล่าวคือ เศรษฐกิจจะพบกับการหดตัวอย่างรุนแรงในช่วงต้นปี 2564 และจะต้องใช้เวลาที่ค่อนข้างนานกว่าจะกลับมาในจุดเดิม ในขณะที่มี CEO 22% ที่เห็นว่าเศรษฐกิจจะพบกับความผันผวนในลักษณะตัว W ก่อนจะกลับมาได้ และมีเพียง 12% ที่เห็นว่าเศรษฐกิจจะถดถอยรุนแรงมากใช้ระยะเวลานานมากกว่าจะกลับมาจุดเดิมได้ หรืออาจกลับมาได้ยากแบบลักษณะตัว V ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ร้อยละการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจในลักษณะต่างๆ (YPO, 2021)

การเข้าสู่ยุคปกติใหม่ไม่ได้หมายความว่าเศรษฐกิจจะกลับมาจุดเดิมในทันที

เศรษฐกิจจีนมีโอกาสกลับมาได้ก่อนตามด้วยชาติอื่นๆ เช่น สหรัฐฯ อียู และญี่ปุ่น หลายๆ สำนักวิจัยทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็น S&P IMF หรือ Oxford Economics เห็นว่าเศรษฐกิจจะค่อยๆ พ้นตัวในลักษณะตัว U โดยมีการคาดการณ์ว่ากว่าเศรษฐกิจของหลายๆ ประเทศจะกลับมาจุดเดิมได้คงใช้เวลาราว 1-3 ปี โดยเศรษฐกิจที่เติบโตได้ดีอยู่ก่อนแล้วอย่างจีนจะกลับสู่จุดเดิมได้ในช่วงปลายปี 2564 ถึงต้นปี 2565 ในขณะที่เศรษฐกิจประเทศพัฒนาแล้วอย่างสหรัฐฯ ประเทศในกลุ่มอียู และญี่ปุ่น จะทยอยกลับมาในช่วงหลังของปี 2564 ถึงช่วงหลังของปี 2565 ตามลำดับ (S&P Global rating, 2021a) ในขณะที่เศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาบางประเทศซึ่งพึ่งพาการส่งออกและ นักท่องเที่ยวจากประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นหลักอาจกลับมาได้ช้ากว่า เช่น เศรษฐกิจ เม็กซิโกที่ต้องรอการฟื้นตัวของเศรษฐกิจสหรัฐฯ เศรษฐกิจตุรกีซึ่งพึ่งพาเศรษฐกิจยูโรโซน หรือเศรษฐกิจไทยที่พึ่งพาการส่งออกและนักท่องเที่ยวจากสหรัฐฯ ญี่ปุ่น และจีน เป็นต้น ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 การกลับตัวลักษณะ U-shaped ของ GDP (Oxford Economics, 2020)

อุปสรรคสำหรับเศรษฐกิจในยุคปกติใหม่

ปัญหาหนี้ และกระแสทุนโลกาภิวัตน์ อาจส่งผลต่อไปแม้ในช่วงยุคปกติใหม่ แม้จะมีวัคซีนในช่วงปี 2564 และเศรษฐกิจอาจกลับมาสู่ระดับเดิมได้หลังจากนั้น แต่ผลกระทบของโควิดก็อาจก่อให้เกิดความท้าทายใหม่ๆ ทางเศรษฐกิจ หรือแม้กระทั่งทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงความปกติใหม่ (New Normal) ลดลง ซึ่งสามารถประเมินว่าความท้าทายเรื่องหนี้ ไม่ว่าจะเป็นหนี้ครัวเรือน และหนี้ ภาคเอกชน ตลอดจนความท้าทายของกระแสทุนโลกาภิวัตน์ (De-Globalization) จะเป็นความท้าทายสำคัญในช่วงยุคปกติใหม่

1. กระแสทุนโลกาภิวัตน์ (De-Globalization)

กระแสทุนโลกาภิวัตน์ จะทวีความรุนแรงมากขึ้นหลังการระบาดของโควิด-19 ในช่วง 2561 – 2562 ที่ผ่านมาก่อนการระบาดของโควิด การทวนกระแสโลกาภิวัตน์ก็ได้เริ่มก่อตัวอยู่ก่อนแล้ว ผ่านการใช้นโยบายปกป้องทางการค้าต่างๆ ในสงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน หากดูตัวเลขการเติบโตของปริมาณการซื้อขายสินค้าของโลกจะพบว่า ลดลงอย่างต่อเนื่องจากราว 5% ในช่วงต้นปี 2560 เป็นติดลบ 0.2% ในไตรมาส 4 ปี 2562 การ

ระบอบของโควิดยิ่งทำให้ความต้องการสินค้าลดลง และร้านค้าจำนวนมาก ก็ไม่สามารถเปิดขายได้ ทำให้มีการประเมินไว้ว่าในปี 2563 ปริมาณการค้าโลกอาจพบกับการหดตัวถึง 10-30% ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 กระแสทวนโลกาภิวัตน์ (UNCTAD, 2021)

แม้การระบาดของโควิด-19 จะหมดไป แต่โลกาภิวัตน์ก็อาจพบการถดถอยได้ต่อไปอีก Nouriel Roubini ศาสตราจารย์ทางด้านเศรษฐศาสตร์จากมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก ผู้ซึ่งเคยทำนายว่าจะเกิดวิกฤต Subprime ในช่วง 2550-2551 ได้ให้ความเห็นว่าประชาชนในบางประเทศที่เสียประโยชน์จากกระแสโลกาภิวัตน์ เช่น บริษัทในประเทศย้ายฐานการผลิตไปประเทศอื่นแทน อาจมีการเรียกร้องให้รัฐบาลใช้มาตรการต่างๆ ในการสนับสนุนหรือกดดันให้ภาคเอกชนย้ายฐานการผลิตกลับมามากขึ้น ตลอดจนใช้มาตรการภาษีปกป้องบริษัทในประเทศมากขึ้น ซึ่งแรงกดดันนี้จะมากเป็นพิเศษ เนื่องจากโควิดทำให้เศรษฐกิจในประเทศถดถอยและทำให้การว่างงานเพิ่มขึ้นอย่างมาก

ไม่เพียงแต่ภาครัฐ ภาคเอกชน ก็อาจเป็นตัวเสริมการทวนกระแสโลกาภิวัตน์เช่นกัน เนื่องจากโควิด-19 จะเป็นเหมือนตัวกระตุ้นให้บริษัทต่าง ๆ เพิ่มศักยภาพของตนเอง เพื่อรับมือกับช่วงเวลาของการโดดเดี่ยวทางเศรษฐกิจ และตระหนักว่าการพึ่งพิงห่วงโซ่อุปทานและเครือข่ายกระจายสินค้าที่เชื่อมกันหลายประเทศว่ามีความอ่อนไหวต่อการถูกรบกวน (Disruption) ในอนาคตบริษัทอาจยอมที่จะแลกกำไรที่น้อยลงกับความมีเสถียรภาพทางการผลิตที่มากขึ้น ซึ่งกระแสทวนโลกาภิวัตน์จะกระทบกับประเทศที่พึ่งพิงการส่งออกอย่างไทยเป็นอย่างมาก การย้ายฐานการผลิตสินค้าเพียงบางรายการก็อาจกระทบกับรายได้ส่วนใหญ่ของบางบริษัท และกระทบยอดส่งออกและจีดีพีไทยได้

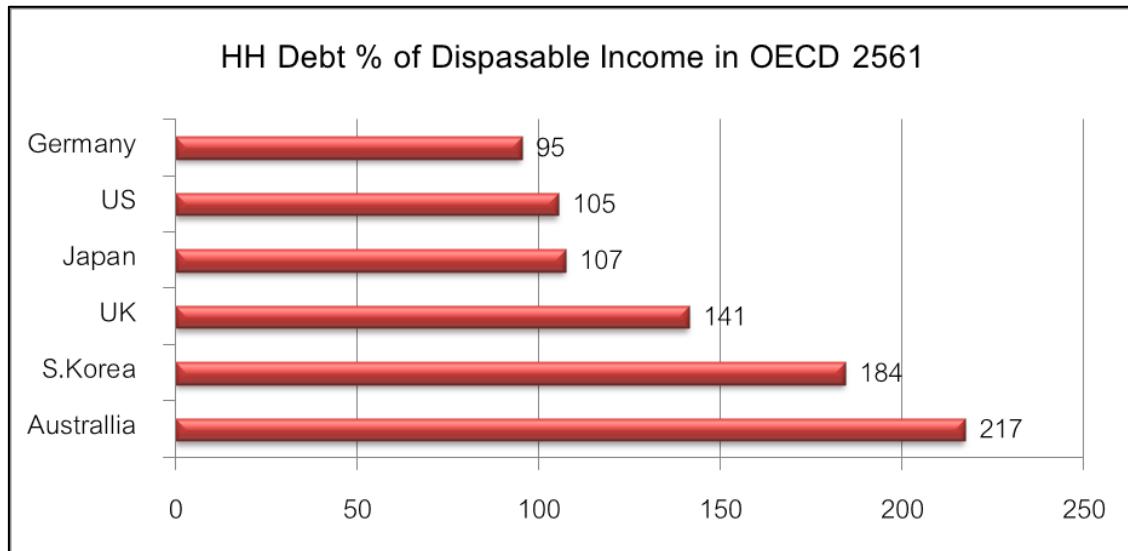
2. ภาวะหนี้ครัวเรือนและหนี้ภาคธุรกิจ

ประการที่สองคือความท้าทายเรื่องหนี้ โดยเฉพาะหนี้ครัวเรือนและหนี้ภาคธุรกิจ ที่จะเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงการระบาดของโควิด -19 และทำให้ภาคครัวเรือนและธุรกิจมีความสามารถในการบริโภคและลงทุนลดลง แม้การระบาดของโรคจะผ่านไปแล้ว นอกจากภาวะการผ่อนชำระหนี้ที่เพิ่มขึ้นยังสร้างความเสี่ยงในการเกิดหนี้เสียอีกด้วย

ก่อนโควิดหนี้ครัวเรือนในหลายประเทศอยู่ในระดับที่สูง เมื่อพิจารณาสัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อรายได้ทั้งปีจะพบว่า เกาหลีใต้ 184% สหราชอาณาจักร 141% และสหรัฐฯ 105% ในขณะที่ออสเตรเลียสูงถึง 217% ดังภาพที่ 6

โควิด-19 ยิ่งทำให้ความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนลดลง การปิดเมืองกระทบต่อการจ้างงานเป็นอย่างมากในหลายประเทศ อย่างในกรณีของสหรัฐฯ เราเห็นการเพิ่มขึ้นของผู้ที่มาลงทะเบียนผู้ว่างงานที่สูง

ที่สุดในรอบหลายสิบปี ซึ่งการว่างงานกระทบรายได้และความสามารถชำระหนี้ของภาคครัวเรือน แม้ในช่วงนี้จะมีมาตรการต่างๆ ในการผ่อนปรนการชำระหนี้ แต่จำนวนหนี้สินและภาระหนี้ที่ต้องจ่ายที่เพิ่มขึ้น แม้การระบาดของโควิดจะผ่านไปแล้ว จะกดดันให้ครัวเรือนจำนวนมากลดการบริโภค และมีความเสี่ยงในการเกิดหนี้เสียที่มากขึ้น

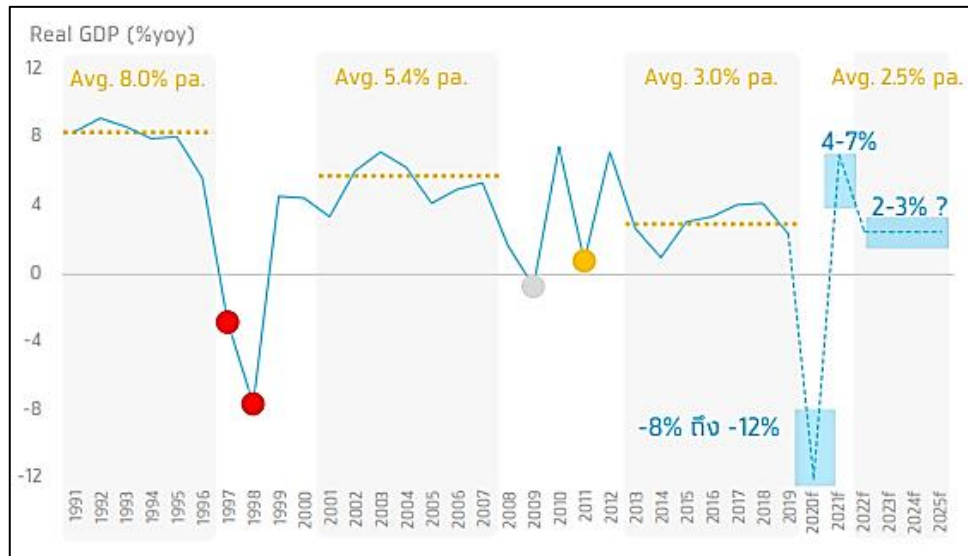
ภาพที่ 6 สัดส่วนรายได้ต่อปีหลังหักภาษีต่อหนี้ครัวเรือน (%) ใน OECD
(US Department of Labor, 2019)

ธุรกิจจำนวนมากไม่น้อยอาจประสบกับปัญหาการชำระหนี้ แม้โควิด-19 จะผ่านพ้นไปแล้ว โดยจะเห็นได้ว่าธุรกิจจำนวนมากกำลังประสบกับปัญหาการขาดสภาพคล่อง เนื่องจากธุรกิจจำเป็นต้องแบกรับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าเช่า ค่าพนักงาน การปิดร้านชั่วคราวจากการปิดเมืองหลายประเทศมีการออกมาตรการการเงินกู้ให้ธุรกิจอยู่รอดได้

ภาครัฐ และธนาคารจะมีมาตรการพักชำระหนี้การให้กู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อให้กิจการยังดำเนินอยู่ได้ แต่หากการบริโภคของครัวเรือนยังไม่ฟื้นตัว จากปัญหานี้หลังการระบาดของโควิด-19 ย่อมทำให้ธุรกิจไม่มีรายได้มากอย่างเช่นเคย เมื่อภาระการชำระหนี้เพิ่มขึ้นแต่รายได้กลับลดลง ธุรกิจบางธุรกิจมีผลกระทบหรือเลิกกิจการ ย่อมมีความเสี่ยงในการเกิดหนี้เสียมากยิ่งขึ้น และภาระหนี้ที่เพิ่มขึ้นอาจกดดันความสามารถในการลงทุนของเอกชน

แนวโน้มเศรษฐกิจไทยในยุคปกติใหม่ (New Normal)

โควิด-19 ทำให้เศรษฐกิจไทยดำรงสู่ภาวะถดถอย และอาจใช้เวลา 2-3 ปี กว่าจะกลับมาจุดเดิม คาดว่าจีดีพีไทยปี 2563 จะติดลบ 8.8% ใกล้เคียงกับวิกฤตปี 2540 ที่จีดีพีหดตัว 2.8% และปี 2541 จีดีพีหดตัว 7.6% ซึ่งเกิดวิกฤตการณ์ต้มยำกุ้งซึ่งเกี่ยวกับสถาบันการเงิน ดังภาพที่ 7 แต่วิกฤตโควิด-19 ในครั้งนี้รุนแรงกว่า เพราะครอบคลุมทั้งการดำเนินงานของภาคธุรกิจหลากหลาย Sectors และไม่เว้นแม้แต่รายเล็กหรือรายใหญ่ ตลอดจนกระทบรายได้และความเชื่อมั่นของภาคครัวเรือนและแรงงานในทุกระดับ ท่ามกลางบริบทเศรษฐกิจในปีที่ผ่านมาที่อ่อนแอเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ประกอบกับจะยังเผชิญความไม่แน่นอนสูง トラบไตที่ยังไม่มีวัคซีนป้องกันอย่างทั่วถึง ซึ่งอาจมีความเสี่ยงจากการแพร่ระบาดอีกหลายระลอก จนกดดันให้มีการ Lockdown ประเทศอีกครั้ง และเป็นผลให้จีดีพีไทยมีโอกาสติดลบรุนแรงมากถึง 12% ได้ ความหวังในวิกฤตนี้ คือ “ภาครัฐ” เพราะจะเป็น Driver สำคัญในการพยุงและฟื้นฟูเศรษฐกิจ

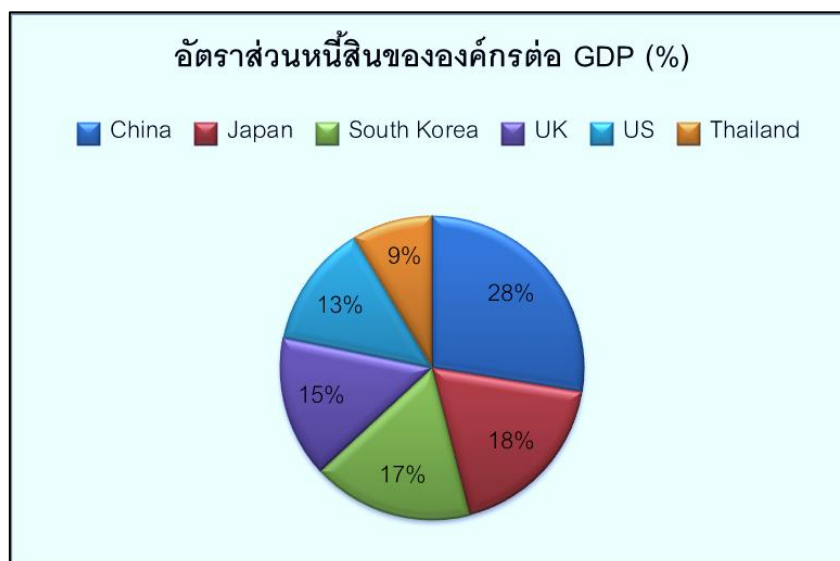

ภาพที่ 7 จีดีพีของประเทศไทย (Oxford Economics, 2020)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อธุรกิจในยุคปกติใหม่ (New Normal)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อธุรกิจในยุคปกติใหม่ (New Normal) 5 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) หนี้ 2) กระแสทุนโลกาภิวัตน์ 3) ภาครัฐ 4) เทรนด์สุขภาพจะเป็นแรงขับเคลื่อนและ 5) Digital Technology เป็นหัวใจสำคัญของธุรกิจ การแพร่ระบาดของโควิด-19 ไม่เพียงส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจเป็นวงกว้าง แต่ยังจะฝากร่องรอยพร้อมเปลี่ยนแปลงโลกใบเดิมของเราสู่ยุคปกติใหม่ ซึ่งในมุมมองทางเศรษฐกิจมหภาค วิเคราะห์ว่าประเทศไทยกำลังจะเจอ Blockers หรือปัจจัยที่ขวางกั้นการเติบโตอย่างน้อยสองประการ คือ ปัญหาด้านหนี้ และกระแสทุนโลกาภิวัตน์ (International Monetary Fund, 2020)

ปัญหานี้ในหลายประเทศจะเป็นความท้าทายที่ต้องจับตา แต่ในส่วนของไทยอาจโชคดีกว่าประเทศอื่นอยู่บ้างตรงที่หนี้ของภาคเอกชนของไทยยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงมาก เมื่อเทียบกับอีกหลายประเทศ โดยไทยมีอัตราส่วนหนี้สินขององค์กรต่อจีดีพี ที่ไม่รวมสถาบันการเงินอยู่ที่ 48% ของจีดีพี ในขณะที่สหรัฐฯ 74% ญี่ปุ่น 103% และจีน 154% ดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 อัตราส่วนหนี้สินขององค์กรต่อ GDP (%) (International Monetary Fund, 2020)

จากปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจและธุรกิจจากการใช้จ่ายและการสนับสนุนต่างๆ จากภาครัฐโดยเฉพาะเกี่ยวกับสุขภาพที่จะมาเป็นอันดับต้นๆ การใส่ใจสุขภาพและการรักษาจะมาแรงและจะมี Digital Technology เป็น Enabler หรือสิ่งที่กระตุ้นให้ประเทศและธุรกิจเติบโตไปได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่สำคัญของธุรกิจในยุคปกติใหม่

ปัจจัย	ธุรกิจยุคปกติใหม่
ปัจจัยขับเคลื่อน	1. หุ่นยนต์, AI, เครื่องมือทางการแพทย์ 2. ทำงานจากที่บ้านที่ต้องการความคล่องตัวทางธุรกิจ
ปัจจัยที่ขวางกั้น	3. ที่เก็บข้อมูล AR / VR 4. หุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ, การพิมพ์ 3 มิติ
ปัจจัยสิ่งที่กระตุ้น	5. แพลตฟอร์มออนไลน์

จากตารางที่ 1 แสดงถึงปัจจัยที่สำคัญของธุรกิจในยุคปกติใหม่ที่มีผลต่อการดำเนินการ โดยจะต้องคำนึงใน 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยขับเคลื่อน ปัจจัยที่ขวางกั้น และปัจจัยสิ่งที่กระตุ้น ซึ่งธุรกิจจะต้องรับมือและแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้นปัจจัยดังกล่าวจึงส่งผลต่อการปรับตัวหลังจากการฟื้นตัวของการแพร่ระบาดของโควิด-19

วิเคราะห์แนวโน้มธุรกิจในยุคปกติใหม่ (New Normal)

การวิเคราะห์ผลกระทบจากปัจจัยยุคปกติใหม่ต่อธุรกิจว่าธุรกิจใด จะมีโอกาสเติบโตโดดเด่น หรือธุรกิจใดมีความเสี่ยงที่จะเผชิญความท้าทายสูง เพื่อให้ภาคธุรกิจได้เตรียมตัวว่าโอกาส พร้อมทั้งวางแผนรับมือ โดยได้จัดระดับผลบวกที่แต่ละธุรกิจจะได้รับจากปัจจัยด้านขับเคลื่อนดังภาพที่ 9 ซึ่งประกอบด้วยการสนับสนุนจากภาครัฐ และธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับด้านสุขภาพ เป็นแกนตั้ง แล้วนำมาประกอบกับระดับผลกระทบด้านลบจากปัจจัยขวางกั้น ซึ่งได้แก่การพึ่งพาอุปสงค์ต่างประเทศและการมีภาระหนี้สูง เป็นแกนนอน สามารถ แบ่งกลุ่มธุรกิจได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่ม เติบโต: มีปัจจัยบวกสูงและปัจจัยขวางกั้นต่ำ
2. กลุ่ม ทรงตัว: มีปัจจัยบวกสูงและปัจจัยขวางกั้นสูง หรือมีปัจจัยบวกต่ำและปัจจัยขวางกั้นต่ำ
3. กลุ่ม เฝ้ารวัง: มีปัจจัยบวกน้อยและปัจจัยขวางกั้นสูง

	Reliance on blockers		
High	- Technology - Chemical - Healthcare - Logistics	- Food & Beverages - Energy - Tourism - E&E and Machinery	Relevant to Drivers
Low	- Construction & Building Material - Retail	- Textile Leather & Jewelry - Auto & Parts - Packaging - Metal - Real Estate - Transport - Agriculture	
	Low	High	

ภาพที่ 9 ผลกระทบต่อธุรกิจในยุคปกติใหม่ (Smart SME, 2563)

เพราะโควิด-19 ขณะที่บางธุรกิจก็ส่อแววแย่งต่อเนื่องในยุคปกติใหม่ โดยได้พิจารณาแนวโน้มธุรกิจในช่วงก่อนและระหว่างวิกฤตโควิด-19 ร่วมด้วย เพื่อแยกระหว่างปัญหาระยะสั้นในช่วงความผิดปกติ ปัจจุบันจากวิกฤตโควิด-19 ออกจากปัจจัยพื้นฐานของธุรกิจนั้นๆ เพราะบางธุรกิจอาจเผชิญปัจจัยลบเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ในช่วงก่อนหน้าวิกฤตโควิด-19 ดังนั้นในอนาคตแม้สถานการณ์โควิด-19 จะคลี่คลายลง แต่ธุรกิจนั้นๆ อาจมีทิศทางที่ไม่สดใสต่อเนื่อง โดยจากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและปัจจัยแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจ สามารถสรุปแนวโน้มธุรกิจในช่วงก่อนและระหว่างวิกฤตโควิด-19 ได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แนวโน้มการดำเนินธุรกิจก่อนระหว่างและหลังพบไวรัสโควิด -19

	ธุรกิจ	มูลค่ายอดขายธุรกิจ	ลำดับ
เติบโต	ด้านสุขภาพ	872	2
	เทคโนโลยี	661	3
	เคมีภัณฑ์	2,667	1
	ขนส่ง	510	4
	อาหารและเครื่องดื่ม	3,587	3
	เครื่องจักร	4,722	1
ทรงตัว	พลังงาน	4,497	2
	ท่องเที่ยว	554	6
	ค้าปลีก	2,962	4
	วัสดุก่อสร้างอาคาร	2,688	5
	การเกษตร	1,437	3
	ยานยนต์และอะไหล่	6,006	1
ฝ่อระวัง	สิ่งทอและเครื่องประดับ	2,748	2
	เหล็ก	1,384	4
	บรรจุภัณฑ์	314	7
	อสังหาริมทรัพย์	1,163	5
	คมนาคม	795	6

สรุป

แนวโน้มและปัจจัยที่ส่งผลต่อธุรกิจในยุคปกติใหม่ จะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเติบโต คือ กลุ่มที่มีโอกาสขยายตัวสูง จึงควรรับคว้าโอกาส เพราะเป็นธุรกิจที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในขณะที่เกิดโรคระบาดโควิด-19 ด้านสุขภาพและเทคโนโลยี ตลอดจนได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น การกำหนดให้เป็นอุตสาหกรรม S-Curve รวมถึงการเป็นสาขาธุรกิจที่มีแนวโน้มจะอยู่ในแผนฟื้นฟู เศรษฐกิจตามกรอบวงเงิน 4 แสนล้านบาท โดยธุรกิจที่อยู่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ ธุรกิจ บริการด้านเทคโนโลยี เคมีภัณฑ์ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งเคมีชีวภาพ) สุขภาพและการแพทย์ และธุรกิจก่อสร้างและวัสดุก่อสร้างกับโครงการก่อสร้างของภาครัฐ ทั้งนี้มีข้อสังเกตว่า ธุรกิจในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีทิศทางเติบโตเป็นทุนเดิมตั้งแต่ก่อนเผชิญวิกฤตโควิด-19 อยู่แล้ว ทำให้เมื่อสถานการณ์โควิด-19 ทุกเลลง และมีปัจจัยยุคปกติใหม่หนุนเข้ามาเพิ่มธุรกิจกลุ่มนี้จึงจะยังมีโอกาสเติบโต กลุ่ม ทรงตัว หรือกลุ่มที่มีทั้งดีและร้ายปะปนกันไป ดังนั้นจึงต้องเร่งลดความเสี่ยงให้น้อยลง โดยธุรกิจในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ได้รับปัจจัยบวกจากการเกี่ยวโยงกับแนวโน้มการใส่ใจสุขภาพ (Healthcare) และเทคโนโลยี ตลอดจนได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล เช่น อยู่ในธุรกิจเป้าหมายของประเทศ (S-Curve) ซึ่งได้แก่ ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม พลังงาน อิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องจักร และท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ธุรกิจเหล่านี้เผชิญแรงกดดันจากการพึ่งพิงตลาดต่างประเทศ ซึ่งชะลอการเจริญเติบโตในอนาคต และกลุ่มฝ่อระวัง เผชิญความท้าทายสูง การลดต้นทุน

ที่ไม่จำเป็นลง และดึงเทคโนโลยีมาเสริมธุรกิจ เพื่อแสวงหาโอกาสใหม่ๆ โดยเฉพาะธุรกิจที่อิงกับตลาดต่างประเทศ ทั้งในมิติอุปสงค์ และราคาในตลาดโลก รวมถึงธุรกิจที่ได้รับแรงกดดันจากภาระหนี้สูง ทั้งนี้ของธุรกิจและกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย เช่น ธุรกิจสิ่งทอ เครื่องหนัง เครื่องประดับ รถยนต์ โลหะ บรรจุภัณฑ์ (ยกเว้นบรรจุภัณฑ์ประเภทกระดาษ ซึ่งยังมีแนวโน้มเติบโตตามธุรกิจ e-Commerce) ธุรกิจขนส่ง อสังหาริมทรัพย์ และเกษตร ยกเว้นธุรกิจเกษตรที่เกี่ยวกับ Medical Rubber, Biopharmaceutical และ Bio cosmetics ซึ่งอยู่ในกลุ่มเติบโตแตกต่างจากธุรกิจเกษตรอื่นๆ ในภาพรวมตามเหตุปัจจัยบทบาทของธุรกิจด้านสุขภาพ ส่วนสำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อธุรกิจในยุคปกติใหม่ใน 5 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) หนี้ 2) กระแสทวนโลกาภิวัตน์ 3) ภาครัฐ 4) เทรนด์สุขภาพและ 5) เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งประเทศไทยจะได้รับผลกระทบ 2 ด้าน คือ ปัญหาด้านหนี้ในปัจจุบันอัตราหนี้สินต่อประชากรมีสัดส่วนที่สูงขึ้น และกระแสทวนโลกาภิวัตน์ จะเห็นได้ว่าปริมาณการซื้อขายสินค้า ลดลงอย่างต่อเนื่อง การระบาดของโควิดยิ่งทำให้ความต้องการสินค้าลดลง และร้านค้าจำนวนมากไม่สามารถเปิดขายได้ ดังนั้นมาตรการเยียวยาของภาครัฐ จึงเป็นมาตรการที่สำคัญในการเยียวยาและประคองเศรษฐกิจให้ผู้ประกอบการสามารถข้ามผ่านสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ไปได้

เอกสารอ้างอิง

- ธนาคารกรุงไทย. (2564). “ลำดับขั้นตอนการเข้าสู่ยุคปกติใหม่”. เรียกใช้เมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2564 จาก <https://krungthai.com/th/krungthai-update/news-detail/626/>
- International Monetary Fund. (2020). “Corporate debt to GDP ratio (%)”. Retrieved February 20, 2021, from <https://www.imf.org/en/Search#q=GDP&sort=relevancy/>
- Our world in data. (2021). “The number of new infections is declining in many countries”. Retrieved February 20, 2021, from <https://ourworldindata.org/>
- Oxford Economics. (2020). “GDP Thai”. Retrieved February 20, 2021, from <https://www.oxfordeconomics.com/>
- S&P Global rating. (2021a). “The economy could return in a U-shaped manner”. Retrieved February 20, 2021, from <https://www.spglobal.com/en/researchinsights/featured/economic-implications-of-S&P-coronavirus/>
- Smart SME. (2563). “เจาะแนวโน้ม 3 กลุ่มธุรกิจยุค New Normal กลุ่มเติบโต-ทรงตัว-เฝ้าระวัง”. Retrieved กุมภาพันธ์ 20, 2564, from <https://smartsme.co.th/content/240920>
- UNCTAD. (2021). “De-Globalization”. Retrieved February 20, 2021, from <https://unctad.org/about/organization/division-globalization-and-development-strategies/>
- US Department of Labor. (2019). “Proportion of annual income after taxes to household debt (%) in OECD”. Retrieved February 20, 2021, from <https://www.dol.gov/general/topic/labor-relations/>
- YPO. (2021). “The economy could return in a U-shaped manner”. Retrieved February 20, 2021, from <https://www.ypo.org/who-is-ypo/>